

Poslovna klima

Gospodarske motnje še na vidiku

Hitro širjenje različice omikron v prvem četrletju 2022 hromi storitveno usmerjene panoge ter povečuje pomanjkanje delovne sile.

Darja Močnik, Analitika GZS

Omejitveni dejavniki počasi popuščajo.

V leto 2022 smo stopili s kar nekaj neznankami in tveganji, ki bodo krojila poslovno okolje. Eno takih so dejavniki na strani ponudbe in z njimi povezane motnje v dobavnih verigah. V prvem četrletju 2022 naj bi v proizvodnem sektorju vendarle postopno prišlo do postopnega izboljšanja delovanja dobavnih verig in dobav surovin, polproizvodov in polprevodniških čipov. Tajvan, ki ostaja najpomembnejši svetovni proizvajalec polprevodnikov (64 % svetovne proizvodnje), je že v 2021 izvoz povečal za 25 %, krepijo pa se tudi proizvodne kapacitete. Prišlo je tudi do zmanjšanja stroškov pošiljanja blaga in kontejnerjev (po Baltic Dry Index), kar bi lahko pomenilo, da se ozka grla začenjajo odpravljati tudi v mednarodnem ladijskem prometu.

Pomembnejše tveganje predstavljajo tudi cene energentov in z njimi povezana višja medpodjetniška inflacija, ki se verižno prenaša na končne produkte. Cene električne energije so po vsej Evropi konec leta 2021 dosegle rekordne vrednosti, predvsem zaradi povišanja cen plina, in se v 2022 postopno umirjajo, vendar so še vedno precej nad predkrizno ravno.

Napetosti med Rusijo in Ukrajino jih lahko le še povišajo. Evropa iz Rusije uvozi 40-50 % celotnega zemeljskega plina. Povišane cene energije bodo verjetno vztrajale vso zimo, kar bo vplivalo na inflacijo in zmanjšanje realne kupne moči. Močno in vztrajno naraščanje inflacije je eno glavnih tveganj za globalne obete. Pri tem pa bosta v 2022 Evropska centralna banka (ECB) v evropskem prostoru ter Ameriška centralna banka (FED) v ZDA igrali pomembno vlogo pri podpiranju gospodarskega okrevanja ter odločitvah, ki so potrebne za zaježitev inflacije.

Covid-19 zmanjšuje dejavnost v storitvenem sektorju, saj ljudje omejujejo svoje aktivnosti zaradi strahu pred okužbo z virusom ter drugih zaježitvenih ukrepov. Prav tako bo trpel proizvodni sektor, saj se tovarne soočajo z večjimi odsotnostmi zaradi bolezní ali samoizolacije. V letu 2022 naj bi se realni BDP v EU-27 vrnil na raven pred koronavirusom (2019). Slovenija je v 3. četrletju 2021 predkrizno raven že dosegla in v 2022 po aktualni srednji oceni pričakuje 4 % realno gospodarsko rast (Consensus Economics, januar 2022). ^{gg}

IMF za območje evra pričakuje v 2022

3,9-odstotno gospodarsko rast.

Ne zamudite aktualnih gospodarskih tem
Izpod peresa glavnega ekonomista GZS.

Več na analitika.gzs.si

Izpod peresa glavnega ekonomista GZS

10 ključnih podatkov

Blagovni izvoz:
19,3 %
(I-XI 21/I-XI 20)

Izvoz blaga je bil v prvih enajstih mesecih 2021 za 19 % višji kot v enakem obdobju 2020. Relativna rast je bila enaka v države EU kot v druge države. Rast uvoza blaga je v tem obdobju znašala 30 % (iz držav EU je bila uvožena za 24 % večja vrednost blaga, iz držav nečlanic pa za 42 %), k čemur je prispevala tudi visoka rast cen surovin in energentov. Zaradi težav z dobavljivostjo so bila v zadnjih mesecih prisotna nihanja pri izvozu avtomobilov, rezervnih in sestavnih delov za vozila. Kemični proizvodi, stroji in transportne naprave ter izdelki, razvrščeni po materialu, so prispevali tri četrtnine (3,9 mrd EUR) prirasta k celotnemu izvozu blaga v prvih desetih mesecih leta 2021.

Industrijska proizvodnja:
10,8 %
(I-XI 21/I-XI 20)

Industrijska proizvodnja v predelovalnih dejavnostih je bila v prvih enajstih mesecih višja za 12,5 %, v rudarstvu in oskrbi z električno energijo pa nižja (za 9 in 6 %). V osmih dejavnostih je bila proizvodnja višja od 20 % (dejavnosti tekstilij, kemikalij, kovinskih izdelkov, električnih naprav, motornih vozil, povišstva, druge raznovrstne dejavnosti, popravila in montaža strojev). Najvišja je bila lani rast v srednje nizko tehnološko zahtevnih dejavnostih (18 %) ter v srednje visoko zahtevnih panogah (13,7 %).

Prenočitve turistov:
22,2 %
(2021/2020)

V 2021 je bilo zabeleženih 11,3 mio turističnih prenočitev, kar je bilo za 22,2 % več turističnih prenočitev kot v 2020, vendar še vedno za 28,7 % manj kot leta 2019. Tuji gostje so ustvarili za 42,9 % več turističnih prenočitev kot v 2020 in hkrati za 58 % manj kot v 2019. Prenočitve domačih gostov so spodbujali turistični vavčerji (10,4 % več kot predlani in za 47 % več kot v letu pred epidemijo).

Število delovno aktivnih:
1,1 %
(I-XI 21/I-XI 20)

Novembra 2021 se je število delovno aktivnih oseb povečalo peti zaporedni mesec ter je doseglo novo zgodovinsko najvišjo vrednost (913.400 oz. 23.700 več kot novembra 2020). V prvih enajstih mesecih 2021 je bilo 10.532 več delovno aktivnih v primerjavi z enakim obdobjem 2020. V 2021 je bilo v povprečju 74.316 brezposelnih oseb, kar je bilo za 12,6 % manj kot leta 2020 (65.969 brezposelnih decembra 2021). Stopnja registrirane brezposelnosti je v prvih enajstih mesecih 2021 znašala 7,7 % (6,7 % novembra 2021).

Prihodek v storitvenih dejavnostih:
15,6 %
(I-XI 21/I-XI 20)

V prvih enajstih mesecih 2021 je bil nominalni obseg prodaje za šestino višji kot v enakem obdobju leta 2020. Lani se je obseg prodaje nominalno najbolj povečal v poslovanju z nepremičninami (za 30 %), prometu in skladiščenju (18,4 %) ter v strokovnih in znanstvenih in tehničnih dejavnostih (15,8 %), predvsem v oglaševanju in raziskovanju trga. Gostinstvo v tem času beleži 13,4 % rast prihodkov, kar dokazuje tudi novembrska medletna rast, saj je bila osnova v predhodnem letu zelo nizka (328-odstotna rast). Pri drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih je rast prodaje znašala 12,6 %.

Promet blaga v pristanišču:
9,8 %
(I-XI 21/I-XI 20)

V koprskem pristanišču je bilo v prvih enajstih mesecih 2021 pretovorjenega malo več kot 18,4 milijona ton blaga, kar je bilo za 9,8 % več kot v enakem obdobju leta 2020. Avtobusi v medkrajevnem in mednarodnem javnem linijskem prevozu so prepeljali za 13,1 % več potnikov, v mestnem javnem linijskem prevozu pa za 7,4 % več. Te ravni po številu potnikov še ne dosegajo ravni iz leta 2019.

Prihodek v trgovini na drobno (brez motornih goriv):
12 %
(I-XI 21/I-XI 20)

V prvih enajstih mesecih 2021 je bil realni prihodek v trgovini na drobno višji za 16,5 % (vključno z motornimi gorivi). Visoka rast je bila še v trgovini z motornimi gorivi (+26 %), ker je bila mobilnost prebivalstva v 2021 manj okrnjena kot v 2020. Trgovina z neživilni se je okrepila za 15,6 %, trgovina z živili, pijačo in tobakom pa pričakovano najmanj (+7,7 %). V trgovini z motornimi vozili je bil prihodek višji za 6,5 %.

Gradbena dela:
-6,2 %
(I-XI 21/I-XI 20)

Vrednost gradbenih del je bila v prvih enajstih mesecih 2021 za 6,2 % nižja kot v enakem obdobju 2020. Vrednost del na stavbah in vrednost specializiranih gradbenih del sta bili nižji (prva za 23,5 %, druga za 2,3 %), vrednost del na gradbenih inženjerskih objektih pa je bila višja za 5,1 %. V 2021 je bilo izdanih 6.933 gradbenih dovoljenj za stavbe, kar je bilo za 17 % več kot v 2020 (površina je bila večja za 27 %). Med njimi je bilo za 17 % več izdanih za stanovanjske stavbe in prav toliko več za poslovne stavbe.

Cene življenjskih potrebščin
+1,9 %
(2021/2020)

Cene življenjskih potrebščin so se v enem letu zvišale za 4,9 %. Povprečna letna inflacija je bila nižja, 1,9-odstotna, kar je bila posledica predvsem hitrejšega dviga cen v zadnjem četrletju. Blago se je v enem letu podražilo za 6,7 %, storitve pa za 1,5 %. Letno inflacijo 2021 so najbolj višali dražji naftni derivati (dizelsko gorivo se je podražilo za 34,5 %, bencin za 31,8 %) in jo zvišali za 1,3 odstotne točke (27 % dviga). Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih so bile v decembru 2021 medletno višje za 10,6 %, povprečne letne pa za 5,5 % v primerjavi z letom 2020. Te so porasle predvsem zaradi višjih cen vhodnih surovin.

Povprečna bruto plača:
+6,5 %
(I-XI 21/I-XI 20)

Povprečna rast bruto plače v zasebnem sektorju je bila v prvih enajstih mesecih 2021 višja za 5,9 % v primerjavi z enakim obdobjem 2020. Zvišala se je zaradi zmanjšanja števila oseb, ki so bile na čakanju na delo in skrajšanem delovnem času, dviga minimalne plače ter tržnih pritiskov na rast plač. Najbolj je porasla v gostinstvu (10,9 %), gradbeništvu (7,0 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih ter predelovalnih dejavnostih (5,9 %), drugih raznovrstnih dejavnostih (5,6 %). Povprečna bruto plača v javnem sektorju je bila višja za 7,8 %, a se je ob koncu leta medletno že zmanjševala zaradi odsotnosti izrednih izplačil, vezanih na epidemijo.